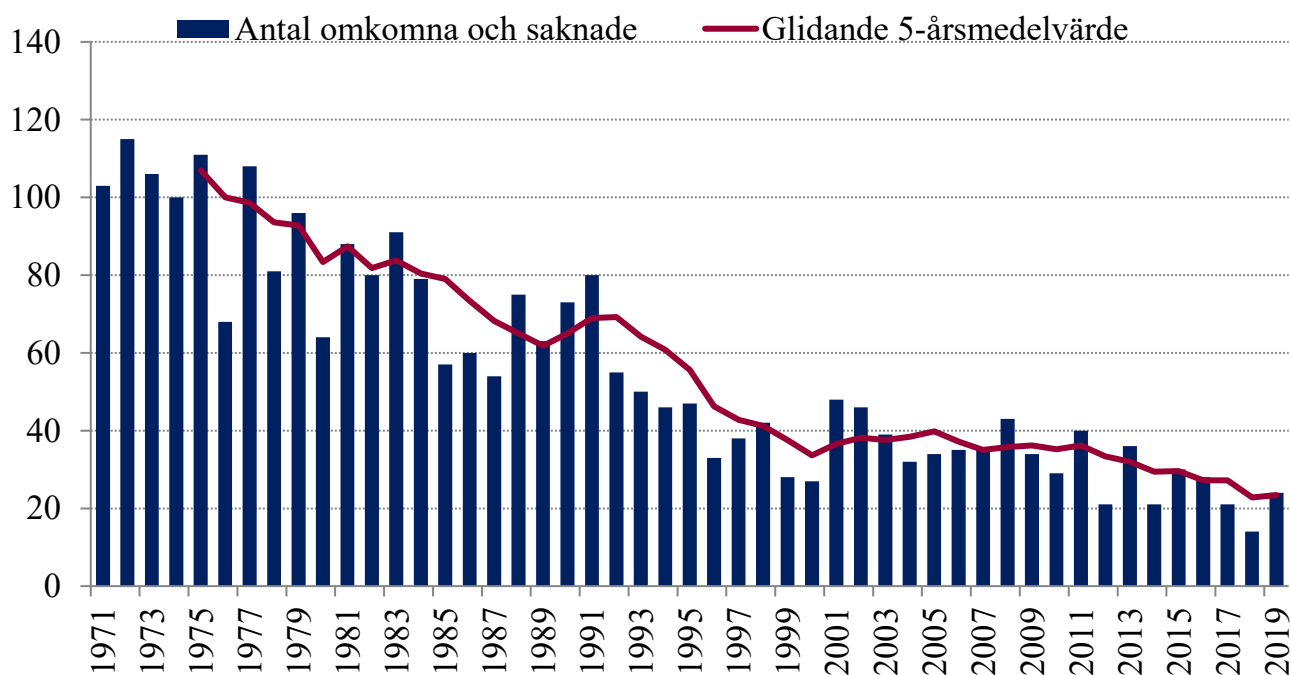

Sjösäkerhetsrådets årsrapport 2019

Reviderad maj 2020

Diagrammet visar antalet omkomna och saknade per år för perioden 1971–2019 och det glidande 5-årsmedelvärdet under perioden. Under 2019 omkom 24 personer, varav 2 ännu inte återfunnits (saknas), i båtlivet.

© Transportstyrelsen

Sjö- och luft
Hållbar utveckling

Dnr/Beteckning TSS 2020-612
ISBN
Författare Lars-Göran Nyström, Egil Wright
Månad År Maj 2020 (reviderad)

Eftertryck tillåts med angivande av källa.

Innehåll

INNEHÅLL	3
1 INLEDNING	5
2 SJÖSÄKERHETSRADETS MEDLEMMAR 2019	6
3 SJÖSÄKERHETSRADET	7
4 2019 ÅRS OLYCKOR OCH PERSONSKADOR	7
4.1 Mål	7
4.2 Omkomna	8
4.3 Dödsolyckornas geografiska fördelning.....	9
4.4 Nationaliteter	10
4.5 Typ av båt	10
4.6 Alkohol	11
4.7 Antal omkomna per månad (ackumulerat månadsmedelvärde) för åren 2010–2018 samt för 2019.....	11
4.8 Ålder.....	12
4.9 Fiske	12
4.10 Dödsorsaker.....	12
4.11 Vattenskyddade mobiler	12
5 SÄSONGENS VÄDER	13
6 PERSONSKADOR	13
7 INSAMLING AV OLYCKSDATA	14
8 MARKNADSKONTROLL	15
9 BESÖK OCH MÖTEN	16
10 FLYTVÄSTANALYS	17
11 KOMMUNIKATION	18
12 MEDLEMMARNAS RAPPORTER	18
12.1 Båttunionen.....	18
12.2 Gästhamnar Sverige	19
12.3 Svenska Kanotförbundet	19
12.4 Kryssarklubben	20
12.5 Kustbevakningen	21
12.6 Svenska Livräddningssällskapet.....	23
12.7 Polisen 27	
12.8 Seglarförbundet	28

12.9 Sjöfartsverket.....	28
12.10 Sjöräddningssällskapet.....	31
12.11 SMHI 32	
12.12 Sportfiskarna.....	33
12.13 Sweboat.....	34

1 Inledning

Sjösäkerhetsrådets medlemmar har under 2019 arbetat inom sina egna organisationer med olika informationskampanjer, såväl säkerhetshöjande åtgärder i förebyggande syfte som skarpa insatser såsom livräddning.

Även om årsrapporten sätter punkt för 2019 så ger den oss möjligheten att blicka tillbaka och se vad som har hänt under året. Totalt redovisas 24 personer som har omkommit i fritidsbåtsolyckor i Sverige, 22 stycken konstaterat omkomna och 2 personer som fortfarande saknas men antas ha omkommit.

Antalet omkomna har därmed ökat något sett till föregående år och vissa saker sticker ut, exempelvis har fler turister än vanligt omkommit under kanotpaddling. Viktigt att hålla i minnet är dock att det rör sig om förhållandevis låga tal, varför några få händelser kan ge stort utfall i statistiken. Ändå är varje omkommen i båtlivet en tragisk händelse och en påminnelse om vikten av det fortsatta säkerhetsarbetet.

Samtidigt är det också viktigt att komma ihåg att sjösäkerheten i Sverige är god, och varje år genomförs många lyckade räddningsuppdrag. Dagens moderna teknik möjliggör för fler larmmöjligheter och vi ser många gånger att den som lyckas larma, har flytväst på och är lämpligt klädd också allt oftast blir räddad till livet.

Året framför oss blir det sista med strategin *Säkrare båtliv 2020*. Därmed sagt så upphör givetvis inte sjösäkerhetsarbetet i sig. En viktig uppgift för medlemmar i Sjösäkerhetsrådet blir just att utvärdera strategin, dra lärdomar från den och föra in dessa i en ny strategi för de kommande åren.

Jag vill avsluta genom att rikta ett varmt tack till alla medlemmar för deras fortsatta engagemang och goda arbete i Sjösäkerhetsrådet. Vi ligger mycket nära målet att inte fler än 25 personer ska omkomma i fritidsbåtsolyckor år 2020. Med den vetskapen blickar vi framåt och fortsätter arbeta tillsammans för att främja ett livskraftigt, trivsamt och säkert båtliv i Sverige!

Gunnar Ljungberg

Ordförande, Sjösäkerhetsrådet

Sjö- och luftfartsdirektör, Transportstyrelsen

2 Sjösäkerhetsrådets medlemmar 2019

Transportstyrelsen	Gunnar Ljungberg	ordf.
Transportstyrelsen	Lars-Göran Nyström	sekr.
Transportstyrelsen	Christer Bergström	
Transportstyrelsen	Philip Kempe	
Transportstyrelsen	Charlotte Billgren	
Transportstyrelsen	Egil Wright	
Transportstyrelsen	Malin Liljenborg	
Båtunionen	Hans Öhlund	
Försvarmakten	Staffan Littorin	
Försäkringsbolagen	Krister Ek	
Gästhamnsföreningen	Klas Hjærtstam	
Kanotförbundet	Katinka Ingves	
Kryssarklubben	Peter Follin	
Kryssarklubben	Per Berkhuizen	
Kustbevakningen	Annette Stedt	
Kustbevakningen	Stina Carlsson	
Livräddningssällskapet	Mikael Olausson	
MSB	Har inte varit representerade vid årets möten	
Polismyndigheten	Rino Carlsson	
Räddningstjänsten syd	Lynn Ranåker	
Seglarförbundet	Fredrik Norén	
Sjöfartsverket	Mathias Hansson JRCC	
Sjöpolisen V Götaland	Frans Dahlén	
Sjöräddningssällskapet	Mikael Hinnerson	
SMHI	Daniel Andersson	
Sportfiskarna	Bengt Olsson	
Sweboat	Mats Eriksson	

Ovanstående medlemmar har deltagit i ett eller flera av Sjösäkerhetsrådets möten under året. Vid enstaka tillfällen har andra personer än ordinarie medlemmar deltagit. Dessa framgår av minnesanteckningar från respektive möte.

3 Sjösäkerhetsrådet

Sjösäkerhetsrådet har under året genomfört tre möten, två i Stockholm och ett i Norrköping. På mötena har bland annat följande behandlats:

- Medlemmarnas planerade aktiviteter.
- Flytvästanalys.¹
- Kanotförbundets ansökan om bidrag från Trafikverket.
- Flytvästens dag och undersökning av attityder till flytväst användning.
- 15-års gräns för att köra vattenskoter.
- Utvecklingen av STRADA.²
- Transportstyrelsens filmer om ”Generation Äh”.
- Olycksundersökning och åtgärdsprogram för att minska fritidsbåtsolyckor i Norge.
- Den ökade aktiviteten hos Försvarmaktens fartyg. Viktigt för båtägare att tänka på, exempelvis vid förtöjning.

4 2019 års olyckor och personskador

4.1 Mål

Regeringens etappmål för båtlivet är att antalet omkomna per år fortlöpande ska minska och att antalet allvarligt skadade per år ska halveras från år 2007 till 2020.

---

¹ Se avsnitt 9.

² Swedish Traffic Accident Data Acquisition.

Transportstyrelsen har, tillsammans med en särskild strategigrupp, preciserat ett eget mål för antalet omkomna och skadade i fritidsbåtsolyckor³.

Målet är att minska antalet omkomna från 00-talets dryga 35 personer per år till 25 personer. Antalet presenteras i form av ett framräknat glidande 5-årsmedelvärde. År 2011 påbörjades Transportstyrelsens arbete med att registrera mer information om olyckorna, och det glidande medelvärdet låg då på 36 (2011 inräknat i de fem åren). År 2019 var medelvärdet nere i 23 (2019 inräknat). Även om varje dödsfall inom båtlivet är beklagligt, visar statistiken på en fortsatt nedåtgående trend som ligger väl i linje med målet för 2020.

År	2015	2016	2017	2018	2019
Glidande medelvärde	30	27	27	23	23

Det glidande 5-årsmedelvärdets förändring under perioden 2015–2019. Medelvärdet har avrundats till närmaste heltal.

4.2 Omkomna

Under 2019 omkom 24 personer i fritidsbåtsolyckor, varav två personer ännu inte återfunnits (saknade). När Polisens utredning är klar kommer de två saknade att antingen tas bort ur eller läggas till i statistiken, beroende på vad utredningen kommer fram till.

Trots viss osäkerhet är 2019 ett av de år som har det lägsta noterade antalet omkomna sedan 1971, då man började föra statistik över omkomna i fritidsbåtsolyckor.

År	2015	2016	2017	2018	2019
Antal omkomna	30	28	21	14	24

Antal omkomna per år 2015–2019.

Obs! I en tidigare publicerad version av denna rapport angavs att 25 personer ha omkommit i båtsolyckor under 2019. Den 12 maj 2020 gjordes en revidering av statistiken för 2019. En händelse som tidigare klassificerats som båtsolycka omvärderades till en badolycka. Händelse har således strukits ur statistiken för 2019 varvid det totala antalet omkomna för 2019 landar på 24 personer. Tabeller, figurer med mera har i denna rapportversion uppdaterats.

³ Enligt *Strategi säkrare båtliv 2020*.

20 olyckorna omkom enbart en person. I 16 av fallen var personen ensam ombord vid olyckstillfället. Två av de omkomna var kvinnor, varav den ena omkom av kolmonoxidförgiftning och den andra genom drunkning efter att ha fallit från båten i hamn. I 4 av fallen bar personen flytväst vid olyckstillfället. I 10 av fallen omkom personen i samband med en fisketur.

- 13 personer omkom på kommunalt område och 11 på statligt område.
- 12 personer omkom i insjöar.
- 3 personer omkom vid färd i skärgård utanför hamnområde.
- 6 personer omkom i hamn.
- 2 personer omkom vid färd längs öppen kust.
- 2 personer omkom på en älv.

Observera att en och samma olycka kan förekomma fler än en gång i ovanstående kategorisering. Exempelvis kan en person ha omkommit i en insjö vid hamn på statligt räddningsområde.

4.4 Nationaliteter

5 av de omkomna var utländska turister eller gästarbetare. Det kan dock finnas ett mörkertal, då Transportstyrelsen inte alltid får uppgifter om nationaliteten hos de omkomna. År 2019 sticker dock ut med tanke på att fyra turister omkom i samband med att de kanoter de hyrt slagit runt.

4.5 Typ av båt

Vid dödsolyckorna var följande typer av båtar inblandade:

- Öppen motorbåt – 7
- Beboelig motorbåt – 3
- Roddbåt – 3
- Kite – 1
- Motorförsedd flotte – 1
- Kanot – 6
- Okänd båttyp – 1.

Sett över perioden 2012–2019 har 20 personer omkommit i kanotolyckor. Under 2019 omkom 7 personer i kanotolyckor, vid en av händelserna omkom 2 personer som satt i samma kanot. Liknande omkom 2 personer i

en och samma beboliga motorbåt. I en av händelserna saknas uppgift om båttyp helt.

4.6 Alkohol

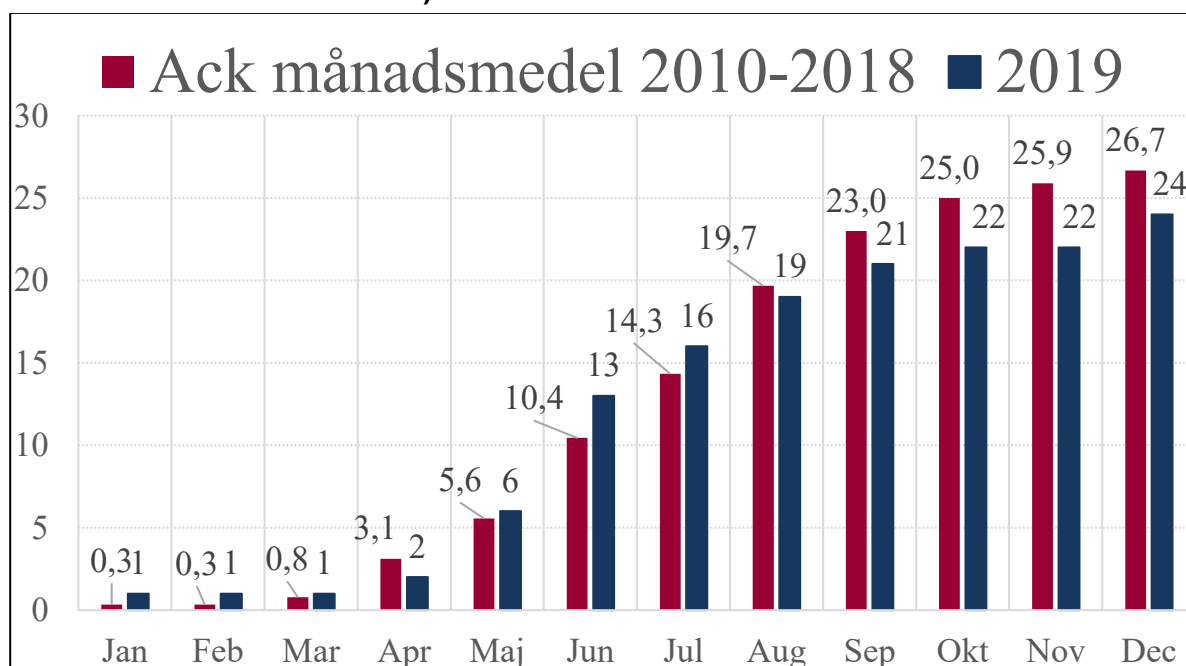
Av de omkomna hade 12 personer alkohol i kroppen vid olyckstillfället. Rättsmedicinalverket bedömer att i ett av fallen kan en del av alkoholen ha bildats efter döden, men att personen i fråga var berusad redan vid olyckstillfället. I ett annat fall, inte medräknat bland de 12, hade personen en liten mängd alkohol i blodet, vilken tros ha bildats efter döden.

Det här innebär att hälften av olyckor var alkoholrelaterade.

0,6	0,71	0,79	1,04	1,16	1,25	1,91	1,97	2,04	2,06	2,89	3,5
-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-----

Promillehalt hos de 12 personer som omkom under året med alkohol i kroppen.

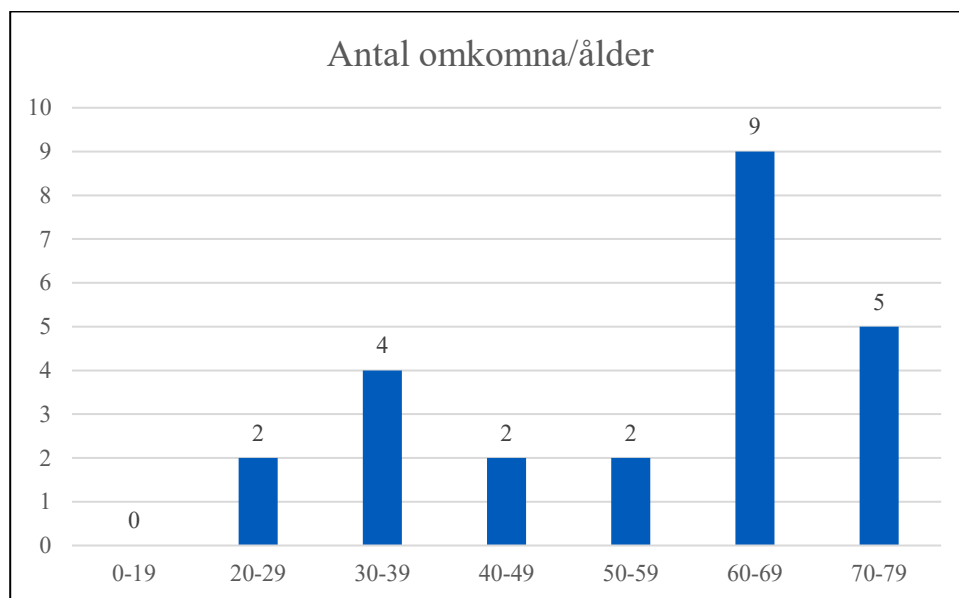
4.7 Antal omkomna per månad (ackumulerat månadsmedelvärde) för åren 2010–2018 samt för 2019

Diagrammet syftar till att visa skillnader i antal omkomna mellan månaderna.

4.8 Ålder

De omkomna är i intervallet 24–75 år. Den största gruppen är mellan 60 och 69 år, vilket är normalt. Glädjande är att det är så få barn och ungdomar som omkommer i båtlivet.

4.9 Fiske

10 personer omkom i samband med fiske, varav 3 från kanot.

4.10 Dödsorsaker

Den vanligaste dödsorsaken var drunkning, varav en person drunknade efter att ha fallit från en motorförsedd flotte. Utöver drunkning så omkom en man och en kvinna av kolmonoxidförgiftning, då de sov i en båt där ett bensindrivet elaggregat var i drift. En kitesurfare omkom av de skador han ådrog sig när han landade på grunt vatten efter ett hopp.

4.11 Vattenskyddade mobiler

Transportstyrelsen kan konstatera att allt fler personer larmar via vattenskyddade mobiler. Hur många som gör det är dock svårt att avgöra, eftersom flera ringer till släkt eller vänner i stället för att larma via 112. En uppskattning är att det rör sig om 5–10 personer som har larmat med hjälp av sin mobil när de legat i vattnet. Vad vi känner till så har samtliga som fått iväg ett larm, haft flytväst samt väderanpassade kläder blivit räddade.

SOS alarm presenterade under året en ny app, där man på ett enkelt sätt kan larma och automatiskt lämna position. Mer information om appen finns på <https://www.sosalarm.se/trygghet--sakerhet/112-appen/>.

5 Säsongens väder

Våren inleddes med en nederbördsrik mars präglad av lågtryck, vilken följdes av varmt, torrt och soligt väder i april. Därefter det blev kyligare och ostadigare igen i början av maj med regn, snö och hagel innan vädret stabiliserade sig.

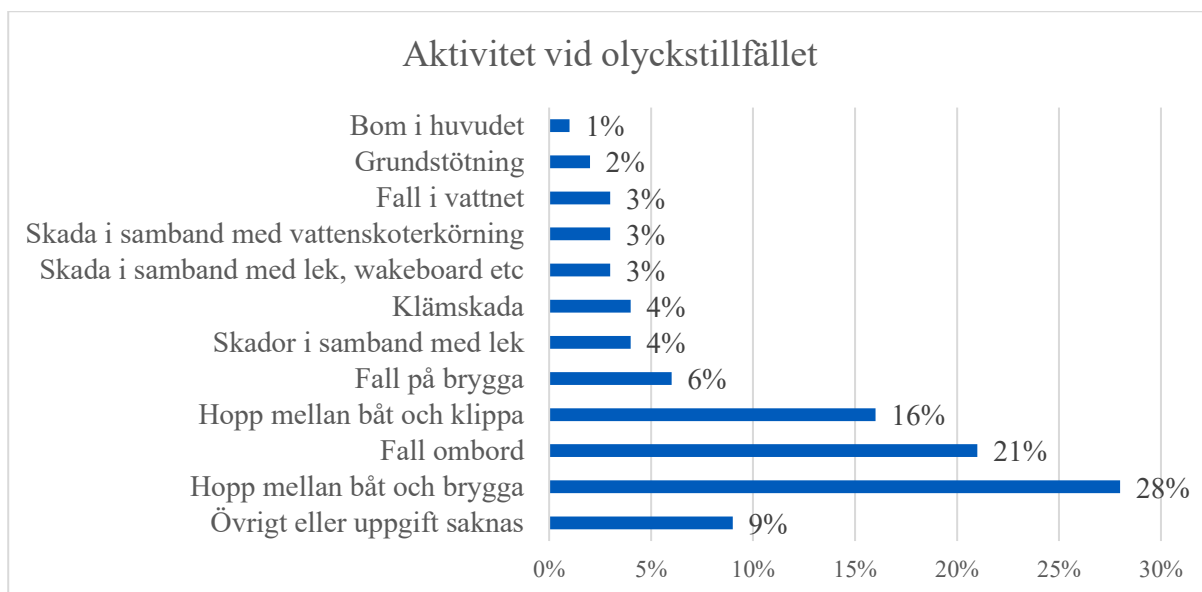
Sommaren som helhet blev varmare och soligare än normalt med många högsommardagar, även om det inte blev lika varmt som rekordsommaren 2018. I övrigt var nederbördsmängderna, vindarna, vattentemperaturerna och våghöjderna normala. Juni var mycket varm, men juli fick en kall och blåsigt början innan värmen kom tillbaka. I slutet av juli drog dock lågtrycken in över landet och det ostadigare vädret höll i sig en bra bit in i augusti, som dock avslutades med mycket varmt och soligt väder samt kraftig åska i södra och mellersta Sverige.

6 Personskador

Under år 2019 kom det in 185 rapporter om personskador rörande båtlivet från 18 olika akutsjukhus som Transportstyrelsen har avtal med. Av dessa rörde 89 rörande kvinnor och 96 rörande män. Därmed är könsfördelningen relativt jämn, med 48 % respektive 52 %.

Den 1 augusti 2020 förväntas det komma en ny lag som bland annat kommer att innebära att Polisen, Kustbevakningen och akutsjukvården blir skyldiga att rapportera in uppgifter om skadade inom vägtrafiken och båtlivet till Transportstyrelsen. Därmed kommer troligen också antalet inrapporterade personskador att öka betydligt.

Hälften av olyckorna med personskador som följd sker i hamn. De sker oftast i samband med att man hoppar mellan båten och bryggan. Också de flesta fallolyckorna sker i hamn. Vid några olyckor har man fallit i båten när den gått på grund.

Fördelning av orsaker till olyckor med personskador år 2019.

7 Insamling av olycksdata

Informationskällor

Transportstyrelsen har samlat in olycksdata från följande källor:

- internet
- JRCC online
- SAR-loggar
- SOS-rapporter
- Sjöräddningssällskapets rapporter från deras webbplats
- rapporter från sjukhusens akutmottagningar i Västra Götalands och Stockholms län
- dagspress
- Sjösäkerhetsrådets medlemmar
- personliga kontakter.

Rikspolisstyrelsens representant i Sjösäkerhetsrådet, Rino Carlsson, har hjälpt till med att ta fram nya kontaktpersoner när gamla kontakter har slutat eller bytt arbetsuppgifter.

Vad ingår i statistiken?

I Transportstyrelsens statistik över omkomna inom fritidsbåtlivet ingår såväl omkomna och saknade vid olyckor med fritidsbåtar under färd som fritidsbåtsrelaterade olyckor i hamn eller vid hamnmanövrer. Statistiken

omfattar dock endast olyckor i Sverige och på svenskt vatten och omfattar både statliga och kommunala räddningsområden.

Sedan 2001 har definitionen av vad som utgör en båtolycka vidgats till att även omfatta de som förolyckats på bryggor, samt på väg till eller från en fritidsbåt.

Under 2019 har ett 50-tal olyckor undersökts av Transportstyrelsen, varav 24 har klassats som båtolyckor med dödlig utgång. Resterande olyckor har sorterats bort antingen då de varit falsklarm, rört sig om sjukdom eller självmord, eller inneburit att någon omkommit i samband med exempelvis bad och därmed inte utgjort en båtolycka.

Livräddningssällskapets statistik

Livräddningssällskapet för statistik över samtliga svenskar som drunknar. I sin statistik tar de med personer som drunknar i badkar, i simbassänger, i bilar, efter att ha kört över kajkanter etc. Livräddningssällskapet för också statistik över de som drunknar i samband med fritidsbåtolyckor.

Varje månad görs en avstämning med Livräddningssällskapet om antalet olyckor. Vid en direkt jämförelse stämmer inte siffrorna i statistiken överens helt, eftersom Livräddningssällskapet inte räknar med annat än just drunkningar. De som omkommer av andra orsaker, såsom kollisioner, bränder, avgasförgiftningar och liknande finns däremot med i vår statistik.

Fritidsbåtolyckor utomlands

Uppgifter om antalet svenskar som drunknar utomlands har Livräddningssällskapet med i sin statistik. Under 2019 har en person drunknat i samband med fiske från en fritidsbåt på Maldiverna. Transportstyrelsen för inte in sådana händelser i sin statistik men nämner dem i årsrapporter och i en del andra rapporter.

8 Marknadskontroll

Transportstyrelsen genomför i dag marknadskontroll inom väg, järnväg och sjöfart. Marknadskontroll är ett intressant område som skiljer sig från Transportstyrelsens andra uppdrag, inte minst för att Transportstyrelsen i hög grad kan arbeta med information och stöd. Marknadskontrollen möjliggör ekonomisk utveckling samtidigt som den garanterar säkerhet, hälsa och konsumentskydd inom EU:s inre marknad.

Sverige är ett av världens mest fritidsbåttäta länder. När den senaste båtlivsundersökningen genomfördes 2015 var antalet fritidsbåtar i Sverige ca 822 000. Bara under 2019 tillkom ca 22 920 nya fritidsbåtar enligt statistik från *Statistik båtbranschen 2014-2019* från Sweboat.

Under 2019 har Transportstyrelsen fördjupat dialogen med de svenska båttillverkare som finns i våra register. Transportstyrelsen besökte 9 av båttillverkarna under 2019. I takt med att vi lär oss mer kan vi också påverka utvecklingen av standarderna och lättare säkerställa att de efterlevs. Inte sällan uppstår brister på grund av okunskap. EU:s regelverk kring fritidsbåtar är omfattande och Transportstyrelsens arbete med att informera, ge råd och stöd (ibland under ganska lång tid) är värdefullt.

Transportstyrelsen samverkar på fritidsbåtsområdet med 27 andra europeiska marknadskontrollmyndigheter inom EU samt Norge, Island och Schweiz. Det här är en förutsättning för en effektiv och likvärdig marknadskontroll. Särskilt med våra nordiska systemmyndigheter har vi ett nära samarbete. Ett annat helt avgörande samarbete har vi med Tullverket. När vi får kännedom om produkter från tredje land som inte uppfyller kraven och är potentiellt farliga kontakter vi Tullverket för att produkterna ska kunna stoppas vid EU:s yttre gräns.

Sammanfattningsvis syftar Transportstyrelsens arbete till att underlätta för båttillverkare att göra rätt.

9 Besök och möten

Transportstyrelsen har under året deltagit i följande möten:

- Möten med Sjöpolisen i Göteborg och Stockholm
- Möte med Racerbåtsförbundet
- Egen monter på Sjöräddningssällskapets dag i Arkösund
- Nätverket RSS-SAR i Stockholmsregionen
- Föredrag på Fritidsbåtkonferensen Sjöfartsdirektoratet Haugesund
- Styrelsearbete i Nämnden för båtlivsutbildning
- Samarbetsmöte med Haverikommissionen
- Föredrag i Gästhamnsföreningens monter på båtmässan
- Föredrag i Kryssarklubbens monter på Allt för sjön.

10 Flytvästanalys

Sedan 2013 görs en årlig flytvästanalys av en särskild expertgrupp. Avsikten är att bedöma om de som omkommit genom drunkning i samband med fritidsbåtsolyckor skulle ha överlevt om de hade haft flytväst.

Gruppen består av en läkare samt experter från Livräddningssällskapet och Transportstyrelsen. Gruppen har gått igenom all dokumentation om omkomna som finns insamlad kring olyckorna.

Flytväst användning under 2018

Den analys av flytväst användningen som expertgruppen gjorde 2019 avser 2018 års dödsolyckor.

- Totalt omkom 14 personer i fritidsbåtsolyckor under 2018, samtliga män.
- 5 av männen bar flytväst men omkom i alla fall till följd av kyla.
- I ett fall omkom en kitesurfare som bar flytväst, efter att han slagits medvetslös när han störtade i strandkanten.
- I ett annat av fallen bar den omkomne flytväst, men den löste inte ut sig. Tyvärr har det inte gjorts någon närmare undersökning av flytvästen.
- I ett av fallen hittades en uppblåsbar flytväst flytande vid båten, men det visade sig att flytvästen saknade patronen.

Som en del i analysen har expertgruppen gjort en värdering av överlevnadschanserna i 9 av fallen.

- I två fall värderades överlevnadsmöjligheten till 10 %. Båda dessa fall inträffade i december vid låg vattentemperatur, nattetid och personerna var ensamma vid olyckstillfället.
- I ett fall värderades överlevnadsmöjligheten till 20 %. Förutsättningarna var desamma som i punkten ovan, men olyckan skedde när det var sommar och betydligt varmare i vattnet.
- I två av fallen värderades överlevnadsmöjligheten till 30 %.
- I ett fall värderades överlevnadsmöjligheten till 75 %. Personen hade i det fallet fallit ur båten.
- I tre fall värderades överlevnadsmöjligheten till 90 %. Dessa olyckor skedde dagtid, i sällskap med anhörig, under högsommarperioden med relativt hög vattentemperatur och närhet till land.

Enligt expertgruppens bedömning skulle 4 av 9 personer under 2018 ha klarat sig om de hade haft flytväst vid olyckstillfället.

11 Kommunikation

Transportstyrelsens medarbetare har vid flera tillfällen blivit intervjuade av fackpress, radio och nyhetsbyråer. De vanligaste frågorna rör vattenskotrar och olycksstatistiken kring dessa.

Vi har även har lämnat in uppgifter om olycksstatistik till de utredare som har gjort en översyn av den nedre alkoholgränsen i sjöfyllerilagen.

Under våren 2018 spelade Transportstyrelsen in tre kortfilmer ("Generation Äh") på temat flytväst och säkerhet till sjöss. Respektive film var då knappt 3 minuter lång, men 2019 kortade vi ned respektive film till 30–45 sekunder och köpte samtidigt mer medietid i framför allt de digitala kanalerna. Cirka 1 miljon tittare har under 2019 sett filmerna enligt vår uppföljningsundersökning.

Filmernas budskap var, liksom tidigare, följande:

- använd flytväst
- använd vattentätt fodral till mobilen
- drick inte alkoholhaltigt när du kör båt.

Eftersom målgruppen, medelålders män, är svår att nå fram till, riktar sig filmerna i första hand till deras anhöriga.

12 Medlemmarnas rapporter

12.1 Båtunionen

Svenska Båtunionen (SBU) har under året arbetat med att öka sjösäkerhetsmedvetandet hos fritidsbåtfolket.

SBU har deltagit på båtmässorna och under 3 dagar i Göteborg respektive Stockholm informerat om hur man kan undvika olyckor genom att använda materialet Egenkontroll av fritidsbåt.

Under sommarens flytvästkampanj delade SBU ut nästan 200 flytvästar till 20 båtklubbar i syfte att göra deras aktiviteter säkrare.

Intresset för båtsäkerhetskontrollen för fritidsbåtar har varit väldigt lågt, så SBU har valt att lägga det arbetet på is och i stället lägga mer energi på att sprida materialet Egenkontroll av Fritidsbåt.

SBU har under slutet av 2019 inlett förberedelserna för 2020 års båtmässor. Utbildningar som gör båtlivet säkrare har saluförts.

12.2 Gästhamnar Sverige

Gästhamnar Sverige har under året startat upp projektet "Flytväst i hamn", i vilket hamnarna erbjuder subventionerade flytvästar för arbetande personal. Projektet kommer att fullföljas och avslutas under 2020.

Projektet är en del i det ständigt pågående projektet "Säker Hamn", i vilket Gästhamnarna bl.a. får hjälp i form av säkerhetsrelaterade råd och anvisningar.

12.3 Svenska Kanotförbundet

Säkerhet för kanotister, teknik och miljö är tre viktiga perspektiv för Svenska Kanotförbundet (SKF). SKF arbetar med utbildningskonceptet Paddelpasset, som är den svenska versionen av Euro Paddle Pass, och hela utbildningsstrukturen bygger på de tre perspektiven. På varje utbildningsnivå ingår säkerhetsperspektivet (praktik och teori) relaterat till miljöperspektivet (område, väder m.m.).

SKF strävar efter att föreningarna och de godkända kanotcentralerna ska integrera Paddelpasset i sin verksamhet, så att fler kanotister kan öka sina kunskaper om säkerhet.

Under 2019 var det framför allt projektet Säker paddling, finansierat av Svenskt Friluftsliv, som stod i fokus när det gäller säkerhet. 77 lärare utbildades i riskbedömning, vad som händer om man hamnar i kallt vatten, räddningstekniker och säkerhetsplanering. Ett mål med projektet Säker paddling är att ge fler lärare verktyg för att inspirera elever att prova paddling och uppleva naturen och friluftslivet på ett roligt och tryggt sätt. Ett annat är att ge lärarna kunskaper om under vilka omständigheter en planerad tur kan behöva ställas in. Projektet fortgår under 2020. Glädjande är att vad SKF känner till så har inga incidenter eller olyckor med grupper eller skolklasser inträffat under 2019.

SKF:s föreningar och de godkända kanotcentralerna har under det gångna året utbildat närmre 300 kanotister i momenten Grundläggande säkerhet samt Grundläggande säkerhet och räddningsteknik. Dessutom har SKF utbildat ett antal kanotister i momentet Avancerad säkerhet.

Vid SM- och Open Track-tävlingar i surfski är det ett krav att de tävlande använder Webtracking, som är ett system för att kunna hålla koll på deltagarna från land. På SKF:s hemsida finns utförlig säkerhetsinformation inom olika discipliner. Systemet kan användas även vid träning året runt och

SSRS har tillgång till systemet och kan använda det vid eventuella incidenter.

Ur kanotolycksperspektiv var 2019 ett dystert år:

- Totalt sex personer, alla män, miste livet i fem olika kanotolyckor. Fyra av männen var utländska, en från Polen och tre från Tyskland.
- Tre av dödsolyckorna inträffade i samband med fiske, vad SKF känner till. Orsakerna till varför personerna hamnat i vattnet under fisket är inte kända.
- Tre av olyckorna inträffade i insjöar, en i en älv och en i en skärgård.
- Fiskekajak användes vid ett av tillfällena, kajak vid ett annat och kanadensare vid de övriga tre. I åtminstone två fall användes kanadensarna i förhållanden som var olämpliga att paddla i.

SKF kan inte se något tydligt samband mellan olyckorna men ser ett fortsatt behov av samarbete med alla som bedriver kanotverksamhet, så att kunskaperna om säkerhetsförebyggande åtgärder kan spridas ytterligare.

SKF har deltagit i Flytvästens dag, och som en del av detta publicerat information om säkerhetsfrågor via facebooksidan (SKF Friluftsliv och rekreation) och hemsidan. I övrigt har SKF under året deltagit i möten med Sjösäkerhetsrådet.

12.4 Kryssarklubben

Svenska Kryssarklubben – För dig som vill få ut mer av ditt båtliv

Inom området sjösäkerhet har Kryssarklubben under 2019 satsat på fortsatt information av sjösäkerhetsrelaterad information till På Kryss läsare. Många av artiklarna är från skeppare som delar med sig av sina lärdomar som kan hjälpa andra i liknande situationer. Man behöver inte begå samma misstag själv, det är bättre att lära av andra.

Artikelämnen som behandlats under året.

Tidning 2019:	Antal sidor	Ämne
1	2/3 sida	Ovanligt få olyckor båtåret 2018
1	1/8 sida	SXK erbjuder gratis förarintyg
3	½ sida	6 nya sjömärken presenteras
3	1 sida	Bli kompiss med din kompass
4	6 sidor	En Vega på världshaven

5	2,5 sidor	Vilken propeller tappar du
6	2/3 sida	Hastigt förlopp visar västens betydelse
6	2,5 sidor	Lätt att överskatta sin förmåga
6	2,5 sidor	Att lita för mycket på sig själv
6	1,1/3 sida	Bra att se - lika viktigt att synas
6	1 sida	Stefan vill se och synas
6	½ sida	AIS för fritidsbåtar

Totalt antal sidor om sjösäkerhet är ca 23 sidor (föregående år 38 sidor)

Under året har vi genomfört 2 st interaktiva sjöväderskurser på nätet med meteorolog Anders Ljungkvist. Kursen pågår i tre veckor och är helt problemorienterad och utgår från egna väderobservationer och väderprognoser. Kursen har varit fullbokad i flera år med ca 50 deltagare per kurs.

Kryssarklubben har även genomfört ett stort antal utbildningar och föreläsningar i egen regi och i samarbete med andra där sjösäkerhet är en del av innehållet.

Arbetet med att kontrollera och be medlemmar att kontrollera sina uppblåsbara flytvästar har fortsatt under året. Det är fortfarande för många flytvästar som har allvarliga fel.

12.5 Kustbevakningen

Kustbevakningen är en civil statlig myndighet som ansvarar för sjöövervakning och räddningstjänst till sjöss.

Inom dessa områden ska vi kunna förebygga, motstå och hantera krissituationer. Kustbevakningen har också uppdraget att samordna och förmedla civil sjöinformation till andra myndigheter.

Kustbevakningen ska värna liv, miljö och säkerhet genom att bidra till att minska antalet olyckor till sjöss genom att öka kunskapen och efterlevnaden av regelverket hos såväl yrkes- som fritidssjöfarten.

Under 2019 har vi fortsatt att vara aktiva på sociala medier, såsom Facebook, Instagram och Twitter med flera inlägg som varit riktade mot fritidsbåtstrafiken där varje inlägg har ca 3-5000 unika visningar. Under våren publicerades bla en filmserie i fem delar som lyfte fram olika delar av sjösäkerhet och personlig krisberedskap. Även den internationella flytvästdagen uppmärksammade vi med en kortfilm som fick god spridning.

Samt inlägg om vikten av att ha brandsläckare ombord, rätt lanterneföreläsning mm

I alla våra kontakter med allmänheten försöker vi förmedla vikten av sjösäkerhet och regler beträffande sjöfylleri mm genom att bla dela ut Flyers med information.

Under 2019 har Kustbevakningen haft många möten med allmänheten och pratat sjösäkerhet genom olika evenemang, här följer några exempel på tillfällen vi deltagit

Sjöstadsdagen i Hammarbysjöstad

2 träffar med skolungdomar från Vaxholm

Rindödagen

Västerås Sailing week, Öppet skepp

Hamnens dag i Trångsund, Öppet skepp

Visning Värmdö sjöscoutkår

Iron man

Latitude57

Mönsterås Bluesfestival

Öppet skepp för sjöfartsgymnasiet 26-april

Vi har vid ett flertal tillfällen deltagit i Sjöfartskonvojen

Samt många "Öppet skepp" under sommaren vid lokala arrangemang på kustorter.

Samt div övriga studiebesök

Antal Fartkontroller och övriga brott mot sjötrafikregler

Fart	2019	2018	2017	2016
Antal kontrollåtgärder	732	1301	3226	4574
Anmälda brott (exkl ordningsbot)	31	77	19	44
Antal ordningsbot	445	512	377	470

Övriga sjötrafikregler

Övriga sjötrafikregler	2019	2018	2017	2016
Antal kontrollåtgärder	283	961	1560	1459
Anmälda brott (exkl ordningsbot)	27	14	13	13
Antal ordningsbot	28	35	22	19

Sjöfylleri	2019	2018	2017	2016
Antal kontrollåtgärder	3448	3946	2588	2890
Anmälda brott	97	112	88	94

12.6 Svenska Livräddningssällskapet

Svenska Livräddningssällskapet är en ideell organisation som har som ändamål att främja allmän simkunnighet, att verka för utbredd kunnsighet i livräddning och att propagera för säkerhet vid all verksamhet i anslutning till vatten och isar. Genom att förmedla vattenkunskap ska vi nå vår vision; NOLL drunknade. Vi består av 24 självständiga regionförbund, 16 lokalföreningar och en riksorganisation. Vi ingår i ILS - International Lifesaving Federation, som är en paraplyorganisation för alla livräddningsorganisationer världen över. Läs mer om oss på: www.svenskalivraddningssallskapet.se eller www.facebook.com/svenskalivraddningssallskapet.

Säkerhet

Varje månad sammanställer vi de drunkningar som sker i Sverige. Vi hämtar data från flera olika källor: media rapportering, rapporter från lokala och regionala förbund, samt att uppgifterna kontrolleras med Polis och Räddningstjänst. Statistiken stäms regelbundet av mot olika officiella källor, exempelvis MSBs IDA-databas över räddningsinsatser, Socialstyrelsens dödsorsaksregister och Transportstyrelsens statistik över fritidsbåtsolyckor.

Enligt Svenska Livräddningssällskapets preliminära årsrapport för omkomna vid drunkningsolyckor miste 68 personer livet 2019. Det är det lägsta antalet omkomna vid drunkningsolyckor någonsin och 67 personer färre jämfört med 2018 och långt under medeltalet 112 personer per år för perioden 2000 - 2019.

Inom verksamhetsområdet säkerhet arbetar vi med att öka kunskapen om säkerhet i och vid vatten vid friluftslivsaktiviteter och annan verksamhet i anslutning till vatten och isar. Det kan till exempel vara att arbeta med kommuner för att de ska bli vattensäkra, samarbeta med olika aktörer inom säkerhet, sammanställa och publicera drunkningsstatistik och driva projekt inom vattensäkerhetsområdet.

Enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) har alla Sveriges kommuner ansvar för att försöka att förhindra vattenolyckor genom förebyggande arbete. För att kommunerna ska lyckas med detta arbete har vi tagit fram konceptet En Vattensäker Kommun.

Undersökningar av Transportstyrelsen och Svenska Livräddningssällskapet visar att nästan hälften av de som drunknat i samband med att de fallit överbord skulle ha klarat sig om de använt flytväst. Vi och en lång rad organisationer och myndigheter, informerade om den stora nyttan av att använda flytväst på sjön under Wear it med budskapet att den bästa flytvästen är den du har på dig. Vi uppmärksammade det genom pressmeddelanden, Facebook och Instagram. Över 10.000 personer tog del av vårt budskap.

Svenska Livräddningssällskapet är långt ifrån ensamma om att arbeta med frågor som rör issäkerhet. Genom att kombinera vår breda kunskap om allmänheten, med andra organisationers spetskompetens inom fiske, skridsko- och skoteråkning kan vi uppnå ännu bättre resultat när det

kommer till issäkerhetsfrågor. Denna slutsats ledde till att vi under 2012 återupptog arbetet med det så kallade Issäkerhetsrådet. Med hjälp av projektpengar från Svenskt Friluftsliv har vi sedan 2017 haft möjlighet att utveckla arbetet med issäkerhetsrådet ännu mer. Rådet drivs i samarbete med Sveriges Snöskoterägares Riksorganisation (SNOFED), Friluftsförbundet, Svenska Sjöräddningssällskapet (SSRS), Skridskonätet, Sportfiskarna och Örnsköldsviks kommun.

- Under 2019 har två kommuner blivit godkända enligt våra sex kriterier för att bli certifierad Vattensäker Kommun.
- Det finns 220 flytvästdepåer från Kiruna i norr till Ystad i söder. Hos flytvästdepåerna kan man hyra eller låna flytvästar för tillfälligt bruk.
- Att vara med och påverka och driva arbetet kring badhus och pooler är viktigt för oss. Därför är vi adjungerade till styrelsen för Svenska Badbranschen (SBB).
- Issäkerhetsrådet släppte tre pressmeddelanden under 2019 och hade 129 omnämningar i redaktionell media och nio i social media. 2019 miste 11 personer livet i samband med isrelaterade olyckor. Det är fyra färre än 2018 och något över medeltalet (10) för perioden 2010 - 2019.

Livräddning

Inom verksamhetsområdet livräddning arbetar vi med frågor som rör kunnskap inom livräddning. Det kan till exempel vara att utbilda pollivräddare och havslivräddare, bistå i arbetet med strandbevakning, lära ut HLR och Första Hjälp eller annordna och stötta verksamhet för juniorlivräddare. Vi stödjer också tävlingsverksamheten inom livräddning samt att vi förser skolor med material i bad, båt och isvett.

Under 2019 bevakade utbildade livräddare 19 olika stränder på följande orter Göteborg; Askim. Halmstad; Tylösand, Villshärad Helsingborg; Fria bad, Fortuna Rydebäck, Råa vallar Ängelholm; Råbocka, Havsbaden, Klitterhus och Vejbystrand Malmö; Scaniabadet, Ribersborg, Klagshamn, Sibbarp, Strandpromenaden Vellinge; Skanör, Falsterbonäset, Kämpinge Gotland; Tofta. Livräddarnas främsta uppgift är att rädda liv genom att ge information, se till att livräddningsutrustningen finns och fungerar och agera vid nödsituationer.

Barnens Livräddningsskola är ett arbetsmaterial för grundskolan för att stötta just skolan i sin undervisning i att lära barn om Bad-, Båt-, Is- och Solvett. I häftet kretsar övningarna och undervisningen kring de tre karaktärerna Livia, Bojan och Sam.

- Poollivräddare arbetar som badvärd/livräddare på badhus och simhallar. Under 2019 har det skett en ökning av antalet utbildade poollivräddare från 106 (2018) till 179 (2019).
- Att utbilda havslivräddare är ett viktigt led i arbetet med strandbevakning. Under 2019 har vi utbildat 37 havslivräddare det är lika många som 2018.
- Drönare har använts som komplement till ordinarie bevakningsverksamhet på stränderna i Tylösand och Göteborg.
- För att uppmärksamma och informera om det viktiga arbetet på de bevakade stränderna arrangeras livräddardagen med uppvisningar och information.
- Under masterstävlingarna i EM i Italien tog förbundskapten Jonas Hagberg en silvermedalj i 100 meter Manikin Tow Fins och en guldmedalj i 100m Manikin Carry Fins.
- Utbildning i HLR och Första hjälpen genomförs på olika sätt inom organisationen. Dels så kan det ingå som en del i en utbildning eller som en separat utbildning.

Simkunnighet

I slutet av 2018 lät vi undersökningsföretaget Kantar Sifo utföra undersökningar om svenska medborgares attityder till vattensäkerhet, undersökningen avsåg vuxna, ungdomar samt nyanlända. Vi presenterade resultatet under 2019 och glädjande kunde vi konstatera att den upplevda simkunnigheten ökat något sedan förra undersökningen. Samtidigt konstaterade vi att 1,5 miljoner vuxna människor inte kan eller är osäkra om de kan simma. Detta tillsammans med den relativt låga simkunnigheten bland nyanlända visar att simundervisning och insatser som rör vattensäkerhet, som vi på Svenska Livräddningssällskapet genomför runt om i landet är fruktsamma och helt nödvändiga för att minska antalet drunkningsolyckor.

I undersökningen uppger 3% av den vuxna befolkningen att de någon gång de senaste tre åren varit med om ett drunkningstillbud. Omräknat i antal personer, innebär det att 225 000 personer har någon form av verklig

erfarenhet av ett eller flera drunkningstillbud. Tillsammans med våra samarbetspartners arbetar vi för att minska antalet drunkningsolyckor genom att sprida kunskap med målet att ingen ska drunkna på grund av okunskap.

- Åtta av tio vuxna svenska medborgare uppger att de enligt simkunnighetsdefinitionen är simkunniga.
- Bland ungdomar 12-17 år uppger 92% att de kan simma enligt simkunnighetsdefinitionen.
- Hela 64% uppger att de är bekväma med att simma/bada ensamma i svenska sjöar/hav.
- Åtta av tio (78%) av de nyanlända i Sverige svarar att de inte är simkunniga enligt simkunnighetsdefinitionen.
- Hela 21% av Sveriges befolkning uppger att de är positiva till att andra badar något berusade.
- Knapp fyra av tio ungdomar uppger att de klarar av att hjälpa en medvetlös ur vattnet.
- Under 2019 stöttade vi 225 sommarsimskolor och ca 25 000 barn deltog i en sommarsimskola. Det är en liten minskning mot 2018
- Antalet simlärarutbildningar minskade under 2019. Vi utbildade 392 simlärare, 557 (2018)
- Under året har flertalet av våra simlärarutbildare deltagit i den obligatoriska kompetensuppdateringen.
- På vår hemsida berättar vi om våra kunskapsbevis och det är den mest välbesökta sidan av alla. 28 915 unika besökare under 2019, det är ökning med 100% mot 2018.
- Simborgarmärket fyllde 85 år 2019
- Projektet vattensäkerhetssimskola är en värdefull utbildning för att höja säkerheten såväl som livskvalitén för de som känner sig osäkra i och vid vatten.

12.7 Polisen

49 st riktade kontroller (fart och nykterhet)

18 st riktade insatser mot vattenskoterproblemet (fart och vårdslöshet) i region Stockholm

I ett led att bl.a. öka sjösäkerheten och minska sjöfylleriet så har vi också genomfört 17 st kontroller utav restauranger med utskänkningstillstånd i Stockholms skärgård.

Vi har genomfört 24 st nykterhets kontroller på öar utan fast landförbindelse även dessa kontroller kan i ett längre perspektiv påverka benägenheten att köra onykter till sjöss.

Förutom dessa planerade insatser så har många ärenden initierats under rutin patrullering på väg till eller från andra uppdrag.

Vi har skrivit 36 st ordningsböter på hastighetsöverträdelse till sjöss. Sammanlagt har vi haft 40 st ärenden rörande brott mot Sjölagen varav 20 st har gällt vårdslöshet i sjötrafik och 14 st har varit sjöfylleri.

Sjöpolisen har arbetat med sjöövervakning den tid vi inte haft andra polisiära uppdrag. Övervakningen har främst handlat om att identifiera farliga beteenden i sjötrafiken. Vi har vid flera tillfällen utfört kontroller av vattenskotrar i insjöar både i region väst och andra regioner. Under året har vi rapporterat 9 sjöfyllerier och 14 fall av vårdslöshet i sjötrafik (olyckor). Vi har genomfört hastighetskontroller på ca 20 platser under sommaren där mätningar har skett på ett stort antal båtar. Utöver den övervakande verksamheten har vi deltagit vid mässor och hamnfestivaler där vi visar upp våra båtar och pratar sjösäkerhet med besökare.

12.8 Seglarförbundet

Svenska Seglarförbundet ett idrottsförbund med 103 000 medlemmar fördelade på 340 klubbar. Vår vision, Svensk segling – tillgänglig för alla kräver att vi aktivt arbetar med säkerhetsfrågor.

Svenska Seglarförbundet arbetar utifrån en säkerhetskodex som inkluderar grundläggande sjösäkerhetsutbildning i våra seglarskolor samt ett allmänt krav på personlig flytutrustning. Vid årsskiftet kunde vi presentera ett samarbete med Liros som erbjuder våra klubbar seglarvästar med tryck klubblogga att använda i klubbens verksamhet.

Under 2019 har våra certifierade seglarskolor haft 10800 elever vi har därutöver genomfört prova på event för drygt 2000 personer. Förbundet har under året utbildat 160 nya instruktörer och 100 nya tränare. Vi har under året introducerat en digital utbildning i motorbåtshantering.

Vår idrott utvecklas varför vi under året fortsatt med att samla in information om risker och incidenter vid högfartssegling, arbetet fortsätter under 2020.

12.9 Sjöfartsverket

Förebyggande och skarpa sjösäkerhetsaktiviteter – Ordinarie verksamhet

Sjöfartsverket bedriver ständigt, dygnet runt och året om, aktiviteter som bör räknas som Sjösäkerhetsaktiviteter. Här syftas till de uppgifter som ingår i vår ordinarie tjänsteutövning och som fungerar som förebyggande aktiviteter för att höja sjösäkerheten. Det innefattar till exempel underhåll, förvaltning och utveckling av flytande och fasta sjösäkerhetsanordningar, sjömätning och sjökortsproduktion, lotsning, isbrytning m.m. Här ingår även tillhandahållandet, driften och utvecklingen av tjänster som främjar sjösäkerheten, exempelvis olika VTS-tjänster, Kustradionätet och vind- och vatteninformationsappen ViVa. Till den ordinarie verksamhet hör även alla de skarpa sjö- och flygräddningsuppdragen som Search And Rescue (SAR) svarar på, och andra skarpa räddningsuppdrag där Sjöfartsverkets övriga resurser finns behjälpliga.

Utöver de ovan nämnda sjösäkerhetsaktiviteterna som ingår i den dagliga ordinarie verksamheten så utför Sjöfartsverket ett antal aktiviteter riktade både mot branschen och mot allmänheten för att uppmärksamma sjösäkerhetsfrågor. Exempel på sådana aktiviteter listas nedan:

- Broschyren Säker båtsommar

En broschyr som Sjöfartsverket ger ut i syfte att främja sjösäkerheten. Denna gavs ut 2018 med syfte att användas 2018-2019. Broschyren är riktad mot fritidsbåtsägarna och här presenteras fakta, tips och kontaktuppgifter som är nyttiga att ha vetskap om ifall du befinner dig till sjöss.

- Sjörapporten

Vår tidning som kom ut fyra gånger 2019, och som riktas till våra kunder, våra egna medarbetare och övriga intressenter. Tidningen berör regelbundet sjösäkerhetsfrågor. I numren under 2019 går det bland annat att läsa om: Framtidens sjö- och flygräddning – SAR 2.0 (nr. 2, 2019), Sjösäkerhet först: minska risken för drunkningsolyckor (nr. 2, 2019), Så samsas du med yrkessjöfarten i farlederna (nr. 2, 2019), samverkan i fokus i SAR 2.0 (nr 4, 2019), Färre falska nödraketer (nr 4, 2019), Håll koll på isen (nr 4, 2019).

- Sjöfartsverket.se

Under fliken Båtliv presenteras mycket information som är till nytta för båtlivet. Här presenteras fakta, instruktioner och råd riktade mot allmänheten, till exempel om säkerhet vid skridskoåkning eller om hur VHF-radion fungerar. Även summeringar av regelverk som är relevanta för fritidsbåtsägare finns presenterade här, exempelvis reglerna kring vattenskotrar, med länknings till sjötrafikförordningarna på Riksdagens webbplats. Härifrån kan man även ladda ner Säker båtsommar-broschyren från 2018.

- Sociala medier

Sjöfartsverket finns närvarande i flera sociala medier, till exempel Facebook (cirka 15 300 följare) och Instagram (cirka 11 800 följare). I dessa kanaler väljer vi ofta att lyfta sjösäkerhetsfrågor. Under 2019 har vi bland annat haft följande inlägg i sociala medier:

- Inlägg från övningar med Sjöräddningssällskapet
- Flera informationsinlägg innan och efter sjöräddningsövningar Sjöfartsverket styrt.
- Sommarkampanj: Maxa Säkerheten, riktad till fritidsbåtsägare. Totalt sex inlägg i flera kanaler.
- Film om räddningsinsatsen av fiskebåten Axelia.
- Uppmaning till flytvästanvändning vid hummerpremiär.
- Delning av Sjöräddningssällskapet Smögens samverkansfilmer.
- Uppmaning om att inte kombinera alkohol och båtfarande.
- Färre nödraketer i onödan.
- Vinterkampanj om issäkerhet (både i början och i slutet av året. Kampanj löper även över till 2020). Totalt sex inlägg i flera kanaler.

•Sjöräddningsövningar

Sjö- och Flygräddningen utför ett stort antal övningsmoment, ofta tillsammans med andra enheter på Sjöfartsverket, samt externa myndigheter och organisationer (ex. Kustbevakning, Sjöräddningssällskapet, Polisen). Vanligt förekommande är att vissa av dessa övningar genomförs i samband med hamndagar och andra event, där allmänheten kan se hur de arbetar och få större kunskaper om sjösäkerhet.

•Statistik och information via Pressutskick

Varje år rapporterar Sjöfartsverket om antalet sjöräddningsfall, både inom de egna kanalerna men också genom olika pressmeddelanden. Utskicken genomförs oftast i samband med Svenska Sjöräddningssällskapet och har historiskt fått ett generellt brett medialt utrymme, så väl inom riksmidia såsom inom olika lokala medier.

Sedan 1 januari 2019 tar SAR-S fram preliminära och kortfattad statistik på månadsbasis, något som återfinns via följande länk -

<http://www.sjofartsverket.se/sv/Sjofart/Sjo--och-flygraddning/Administration/Statistik/>

Övriga pressaktiviteter med sjösäkerhetstema under 2019:

- Sjöfartsexperten: Håll koll på isen

- 751 fall av sjöräddning under maj – augusti 2019
- Maxa säkerheten på sjön i sommar
- Säkrare fritidsbåtsfarled i Luleå (Pressträff)

•Evenemang/mässor/hamndagar

Sjöfartsverket finns representerade på ett stort antal evenemang under hela året, där finns möjlighet att möta allmänheten och informera kring sjösäkerhetsfrågor. I listan nedan visas de event- och marknadsaktiviteter där Sjöfartsverket fanns närvarande under år 2019.

- Båtmässan i Göteborg
- Allt för sjön i Stockholm
- Hamndag i Luleå
- Hargs hamn
- Sjöfartskonvojen
- Hamndag Karlshamn
- Sjöfartsdag Visby
- Västerås Sailing Week
- Hamndagen i Falkenberg

12.10 Sjöräddningssällskapet

Kommunikationsinsatser

Vi har som vanligt spridit sjösäkerhetsbudskap på följande sätt:

-Deltagit i båtmässorna i Göteborg och Stockholm

-Medlemstidningen Trossen utkom med fyra nummer till 119.000 medlemmar (2018: 115.000)

-Hemsida och sociala medier med många följare (Facebook: 71.000, Instagram: 14.000) där vi spridit istips, sjösäkerhetsskola och vår hummerkampanj om hösten bl.a

Vår stora kommunikationsinsats var ”Släpp mobilen”, som gick i digitala medier under sommaren. Resultatet, åtminstone kommunikationsmässigt, blev bra. Vi hade 96 miljoner visningar av filmen, från cirka 4 miljoner unika användare. Filmen finns här:

<https://www.youtube.com/watch?v=BFfOKMFsVq4>

Vi är såklart tacksamma för den uppmärksamheten, och hoppas kunna bygga vidare på detta under nästa säsong.

Nya enheter

Räddningsbåtsflottan har utökats med 2 större båtar; en 14 meters räddningsbåt samt en 15-meters Dessutom 5 st 8-meters öppna räddningsbåtar, 3 Rescuerunner, 2 jetdrivna lätta öppna aluminiumbåtar.

Innevarande vinter opererar Sjöräddningssällskapet 23 svävare.

Sjöräddning

Sjöräddningsuppdragen var 1085 att jämföra med 1275 (2018). En skillnad är att det är antalet uppdrag som redovisas och inte antalet insatta enheter. Det är inte ovanligt att vi vid en olycka går med två eller fler enheter.

Sjöambulansuppdrag 645 att jämföra med 533 (2018)

Förebyggande uttryckningar för medlemmar, som ökade från 2905 (2017) till 3530 (2018), är i år 3296 st. Detta är också vårt absolut viktigaste sjösäkerhetsarbete i förebyggande syfte. Många av dessa fall skulle ha utvecklats till sjöräddningsfall om man inte fått hjälp av Sjöräddningssällskapet tidigt. Det kan tex vara motor/framdrivningsproblem som gör att man kontaktar närmaste sjöräddningsstation.

12.11 SMHI

SMHI levererar gratis vädertjänster lämpliga för fritidsbåtsfolk att använda för säkrare planering av sin vistelse på vattnet. På www.smhi.se finns en särskild del under Vädret/Hav och kust med prognoser och observationer för bland annat vindar, vågor och vattenstånd. Appen SMHI Väder har kartor som visar vind- respektive nederbördsprognoser samt radarbilder med blixtoobservationer och i appen kan användaren även själv välja att få notiser när SMHI utfärdar varningar.

- Den 3 juni gick SMHI över till att använda Rikets höjdsystem 2000 (RH 2000) som referenssystem för vattenstånd i havet. RH 2000 är direkt relaterat till fixa landpunkter och vattenståndet till havs anges nu med RH 2000 som referens istället för relativt årets medelvattenstånd som använts tidigare. Det gäller observationer, prognoser, och varningar. Sjöfartsverket går successivt över till RH 2000 i nya sjökort för Sverige och med ett enhetligt referenssystem blir det lättare att navigera säkert till sjöss och enklare att få en

uppfattning om hur vattenståndets nivå exempelvis under en storm förhåller sig till kajer och bryggor i en hamn.

- Presentationen av algsituationen på www.smhi.se har uppdaterats och uppvisar nu ett modernt snitt med satellitbilder och annan information kring algutbredningen.
- På www.smhi.se/en finns nu en uppdaterad engelsk version av sjörapporten med samma distrikt som den svenska.
- SMHI uppmärksammade Flytvästens Dag/Wear it, Sweden! på sociala medier med bilder på meteorologer iförda flytväst som uppmanade följarna att precis som meteorologerna ta på sig flytvästen när de ska ut på sjön – och att inte glömma att kolla väderprognosen innan!

12.12 Sportfiskarna

Under 2019 har Sportfiskarna fortsatt fokuserat på sjösäkerhet i vår organiserade båtverksamhet och i vår kommunikation.

För den organiserade båtverksamheten finns bland annat strikta krav på flythjälpmedel inom tävlingsverksamhet och ungdomsverksamhet. I Sportfiskarnas ungdomsverksamhet finns ett grundläggande säkerhetstänk som syftar till att erbjuda trygga och säkra aktiviteter som leds av utbildade ungdomsledare. Årligen genomförs nationella och regionala ungdomsledarutbildningar där HLR-utbildning och genomgång av säkerhetsrutiner ingår. 2019: års nationella utbildning hölls i Örnsköldsvik med deltagande av ett 20-tal ungdomsledare. I utbildningen ingick bland annat utomhus-HLR och jiggfiske från båt.

Under förbundets barn och ungdomsaktiviteter är målet alltid att deltagarnas säkerhet går först. Flythjälpmedel är ett absolut krav under fiske från båt. Under 2019 genomfördes bland annat ett tiotal ungdomsläger där flertalet erbjöd båtfiske. Vidare arrangeras ett stort antal sommarfiskeskolor och andra öppna fiskeaktiviteter där båtfiske och därmed sjösäkerhetsaktiviteter ingår.

I Sportfiskarnas kommunikation pågår ett ständigt arbete med sjösäkerhetsfrågor. Det kan då röra sig om allt från test av flythjälpmedel i förbundets medlemstidning Svenskt Fiske till Instagram-pushar för flytväst eller annan säkerhetsutrustning. I all kommunikationen läggs stor vikt vid att enbart visa bilder på båtfiskare med flythjälpmedel, vilket gäller i alla förbundets kanaler. Under 2019 uppmärksammade Sportfiskarna bland annat 112-appen SOS Alarm i medlemstidningen Svenskt Fiske.

12.13 Sweboat

Sweboat – Båtbranschens Riksförbund – arbetar med kampanjen Upptäck Båtlivet – som riktar sig till alla de människor som ännu inte har båt. Till dessa kan vi kommunicera säkerhet, sjövätt, uppmanar till användande av flytväst, nykterhet osv. Eftersom de är nya på sjön känner vi att vi har goda chanser att påverka positivt redan från början av deras båtliv.

Våra kanaler för att nå ut med dessa budskap är via www.upptäckbåtlivet.se, Facebook, våra flytande båtmässor och våra prova-på-aktiviteter. Våra prova-på aktiviteter går ut på att ge nya båtmänniskor chansen att inte bara prova-på utan också lära sig säkerhet, tilläggning, sjövätt, flytvästkunnande etc. En gång om året genomför vi en aktivitet där informatörer från Sjösäkerhetsrådet är på plats.

Genom debattartiklar och andra publika media har vi genom åren propagerat för att använda flytväst och att ha med flytvästar till alla ombord.